

Bitig Türkoloji Araştırmaları Dergisi, Güz 2022 / 2: 155-157.

Sakallı, F. (2022). *Şiirin Rüyasını Görmek: Çağdaş Türk Şiiri Üzerine Yazılar*. İstanbul: Ihlamur Akademi Yayınları.

Nevriye BOZDEMİR*

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fatih Sakallı'nın *Şiirin Rüyasını Görmek: Çağdaş Türk Şiiri Üzerine Yazılar* kitabı 2022 yılında yayımlandı. Ihlamur Akademi'den çıkan kitapta şiirin tematik kurgusu ve biçimi üzerine çeşitli şair ve dönemler ışığında açıklık getirilir. Kitapta *Türk Şiirinde Redif ve Batı Şiirindeki Karşılığı*, *Mehmet Âkif Ersoy'un 'Cenk Şarkısı' ve 'Ordunun Duası' Şiirlerinde İstiklâl Marşı'nın İpuçları*, *Necip Fazıl Kısakürek'in 'Zaman' Şiiri Üzerine Bir İnceleme*, *Orhan Veli Kanık'ın Şiirlerinde 'Deniz, Cahit Sıtkı Tarancı'nın 'Maziye Yâda Daldığım Zaman' Şiirinde Geçmişe Özlem ve Kaçış Arzusu*, *Ziya Osman Saba'nın Şiirlerinde Ütopya*, *Ayhan Kırdar'ın Şiir Dünyası*, *Sabri Altınel'in Şiir Dünyası: Issız Çılgılık*, *Mehmet Emin Yurdakul'un 'İrkimin Türküsü' Şiiri Üzerine*, *Faruk Nafiz Çamlıbel'den Vuslata/Hasret Bir Şiir: 'Beşikten Mezara Kadar, Toplumcu Gerçekçi Bir Şair: Ömer Faruk Toprak, Nebih Nafile'nin Şiirlerinde Temalar*, *Bekir Büyükarkın'ın Şiirleri Üzerine Bir Değerlendirmebaşlıklı yazılar bulunmaktadır.*

Kitabın ön sözünde yer alan ifadeler kapsamı açıklar niteliktedir: *Şiirin elbette ki bir tanımı yoktur. Fakat şiir; duygu, hayal ve düşüncelerin en yoğun bir şekilde ifade edildiği, estetik boyutu ön planda olan, çeşitli imge, metafor, sembol, çağrışımlarla süslenen, ritim, ahenk, vezin vb. hususiyetlerin gözetildiği, kafiye, redif gibi unsurlardan yararlanan ve kelimelerin kendine ait farklı kullanım biçimleri ile yazılan bir edebî tür olarak yorumlanabilir. Kitapta yer alan yazılar ile çağdaş Türk şiirinin önemli şairlerinin şiirleri; zaman, deniz, ütopya, özlem, aşk, kahramanlık, hürriyet, vatan sevgisi, umut, ölüm, yaşama sevinci, yalnızlık vb. izlekler ile kavramlar ele alınıyor ve şairlerimizin şiir ufuklarına bir yolculuk yapıyor.*(Sakallı 2022). Çağdaş Türk şiiri, farklı dönem şiirleri ile değerlendirilirken tematik ve biçimsel

* Doktora Öğrencisi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Türkiye). E-posta: nevriyebozdemir@gmail.com / ORCID ID: 0000-0002-8706-2786

değişimlere de dikkat çekilir. Bu inceleme yazıları ile zihniyetin şiir dünyasına etkisi ortaya konur.

Kitabın ilk yazısı *Türk Şiirinde 'Redif' ve Batı Şiirindeki Karşılığı* teorik şiir bilgisi ile kapsamlı bir yazıdır. Redif meselesinin ele alınışı Türk şiirindeki yeri ile başlar. Kavramın farklı tanımlarıyla birlikte farklı dönem şiirlerindeki örneklerine yer verilir. Türk dilinin sondan eklemeli yapısının dize sonlarındaki redif kullanımına imkân sağladığı tespitine ulaşılır. Batı dillerindeki şiir örneklerine geçildiğinde ise dil yapısının şiirin ahenk unsurlarına olan etkisi örneklerle açıklanır. Kafiye ve redif kullanımı dilin imkânlarına göre şekillenir. Dil yapılarının farklılığının yanında bakış açılarının ve kafiye kullanım ve tasniflerinin Türk ve Batı şiirindeki farklılığı da varılan sonuçlardandır.

Fatih Sakallı, *Mehmet Âkif Ersoy'un 'Cenk Şarkısı' ve 'Ordunun Duası' Şiirlerinde İstiklâl Marşı'nın İpuçları* yazısında Mehmet Âkif'te istiklâl tefekkürünün İstiklâl Marşı'ndan önceki şiirlerinde de var olduğunu şiirlerdeki benzer dizelerle açıklar. *Mehmet Âkif Ersoy, İstiklâl Marşı gibi Cenk Şarkısı ve Ordunun Duası şiirlerini de Safahat'a almamıştır. İstiklâl Marşı'nı kahraman ordumuza ithaf eden şair, Cenk Şarkısı şiirini de Balkan Harbi'ne giden kahraman askerlerimize ithaf etmiştir. Ordunun Duası şiiri de yine kahraman ordumuzu yüreklendirmek için yazılmıştır. Bu üç şiirin ortak özelliği hepsinin aynı zamanda bestelenmiş olmasıdır.* (2022: 27). Tarihî bilincin somutlaştığı bu şiirler aynı fikrin vücuda gelişiştir. *Cenk Şarkısı* ve *Ordunun Duası*, İstiklâl Marşı'nın ilk seslerini barındırır. "Korkma" tezahürlerinin ortaya çıktığı bu şiirlerde iman, millet ve vatan ilişkisinin aynı bakış açısı ile ele alındığı tespit edilir. Bu yönüyle şiirlerde aynı zamanda Mehmet Âkif'in şair duyarlılığı da kendini gösterir.

Cumhuriyet dönemi şiirimizin önemli isimlerinden biri Necip Fazıl Kısakürek'tir. Sakallı, *Necip Fazıl Kısakürek'in 'Zaman' Şiiri Üzerine Bir İnceleme* yazısıyla 20. yüzyıl şiirinde zaman kavramının nasıl işlendiğini açıklar. Dokuz dörtlükten oluşan şiire zaman kavramının sorgulanması ile başlanır. Necip Fazıl'ın, zaman kavramını hangi imge ve çağrışımlarla kullandığı, şiirdeki felsefi derinliği ne ölçüde olduğu incelenir.

Kitabın bir diğer yazısı da *Orhan Veli Kanık'ın Şiirlerinde 'Deniz'* dir. Deniz gibi geniş anlam katmanlarına sahip bir imgeye Orhan Veli şiirinde de sıkça başvurulduğu görülür. *İstanbul âşığı, âvâre yaşamayı seven bir adamın ruh dünyası şiirlerinde çeşitli mekânlar ve imgeler vasıtasıyla karşımıza çıkar. Bu mekânlardan en önemlilerinden biri elbette ki 'deniz'dir.* (Sakallı, 2022: 47). İstanbul'u anlatırken anlatmadan olmaz dediğimiz denizin, bağlamına göre farklı anlamlara kavuştuğu dikkat çeker.

Cahit Sıtkı Tarancı'nın 'Maziye Yâda Daldığım Zaman' Şiirinde Geçmişe Özlem ve Kaçış Arzusuyazısında Cahit Sıtkı şiirinde öne çıkan izleklerden biri, şiirin bütünlüğü içerisinde değerlendirilir. "Maziye Yâda Daldığım Zaman" şiiri; zihniyet, yapı, tema, dil ve âhenk başlıkları altında incelenir.

Ütopya kavramının tanımının irdelendiği altıncı yazıda "Ziya Osman Saba'nın Şiirlerinde Ütopya üzerinde durulmaktadır. Ada, ev, köy, kulübe, yeşil bir yer ve hayal edilen beldeler şeklinde ortaya çıkan ütöpik mekânlar şiirlerden yapılan alıntılar ile açıklanır.

Kitabın en geniş çerçeveli yazısı olan *Ayhan Kırdar'ın Şiir Dünyası*'nda şairin hayatı ve edebî kişiliği hakkında bilgi verildikten sonra varlık ve yokluk, keder, yalnızlık, yaşama bağlılık ve sosyal izlekler incelenir. Ardından Ayhan Kırdar'ın şiirleri, dil ve yapı özellikleriyle de değerlendirilir. Ses ve şekil özellikleri; tekrarlar, noktalama işaretleri, kafiye, redif, ikileme ve pekiştirme kullanımları ile örneklendirilir. Şiirde biçimin yarattığı ahengin şairin üslubunu ortaya çıkardığı görülürken temayı öne çıkaracak şekilde kullanıldığı sonucuna ulaşılr.

Sabri Altınel'in hayatı ve eserlerini inceleyen yazı, *Sabri Altınel'in Şiir Dünyası: Issız Çılgınlıkbaşlığını taşır*. Altınel'in eserlerinin içeriği aktarılır. Sabri Altınel'in şiir dünyası bölümünde ise umut, yaşama sevinci, zıtlıklar, emek, insanın değeri gibi temalar açıklanır.

Fatih Sakallı *Mehmet Emin Yurdakul'un 'İrkımın Türküsü' Şiiri Üzerine* yazısında ise Türklük tefekkürünün bu şiirde nasıl işlendiğini açıklar. *Türk'ü ifade eden değerlerle* örülmüş olan şiirin Mehmet Emin Yurdakul şiirlerinin özünü yansıttığı görülür.

Faruk Nafiz Çamlıbel'den Vuslata/Hasret Bir Şiir: 'Beşikten Mezara Kadar incelemesinde sevgiliye kavuşma ümidi ve kavuşmanın gerçekleşmeyeceği düşüncesinin yarattığı ikilemin karşıt kavramlar ile verildiği ve uzun süren bir ıstırapın şiire yerleştiği vurgulanır.

Ömer Faruk Toprak, toplumcu kırk kuşağının en önemli şairlerinden birisidir. Sakallı, *Toplumcu Gerçekçi Bir Şair: Ömer Faruk Toprak* başlıklı yazıda Ömer Faruk Toprak'ın edebî münasebetlerini, sanat yolculuğunu ve şiirlerinin yapı ve içerik özelliklerini değerlendirir.

Nebih Nafile'nin hayatı, sanatı, şiir kitapları ve şiirlerindeki temalar *Nebih Nafile'nin Şiirlerinde Temalar* başlıklı yazıda incelenmektedir. Fatih Sakallı, Nebih Nafile için *Öğretmen, ozan, program yapımcısı, gazeteci vb. birçok özelliğe sahip şair için şiir, dünyaya açılan bir penceredir. O şiirleri ile dünyayı anlama ve yorumlama çabasındadır.* (2022: 147) değerlendirmesinde bulunur.

Kitabın son yazısı *Bekir Büyükkarkın'ın Şiirleri Üzerine Bir Değerlendirme*'dir. Bu yazıda daha çok romanları ile anılan Bekir Büyükkarkın, şiirlerinde öne çıkan temalar ile ele alınır. Şiirlerde hayat, ölüm, zaman, aşk, ahiret gibi kavramlar öne çıktığı ifade edilir.

Çağdaş Türk Şiiri Üzerine Yazılar kitabında yer alan ve daha önce çeşitli dergilerde ve bildiri kitaplarında yayımlanmış olan bu yazılarıyla Fatih Sakallı Türk şiirinin dünü ve bugününe dair önemli değerlendirmelerde bulunur. Bu yönüyle kitap, alan araştırması yapacaklar ve şiir meraklıları için okunması gereken bir kitaptır. Gerek izlek incelemeleri gerek biçim değerlendirmeleri bakımından faydalanacak okuyuculara yeni bakış açıları kazandırabilecektir.

